

Андрій КОВАЛЬЧУК
студент 1 курсу ОС «магістр»
спеціальності 193 «Геодезія та землеустрій»
Науковий керівник: **КУШНІРУК Тетяна Миколаївна**,
кандидат сільськогосподарських наук, доцент
кафедри садово-паркового господарства, геодезії і землеустрою
Заклад вищої освіти «Подільський державний університет»,
м. Кам'янець-Подільський

СУТНІСТЬ ТА ЗНАЧЕННЯ АГРОЛАНДШАФТНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ТЕРИТОРІЇ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ РИНКОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ

Нинішні трансформації у сільському господарстві відбуваються на фоні кризової ситуації, яка охопила майже всі елементи аграрного виробництва. Так, за високого рівня освоєності та розораності території знижується ефективність земельно-ресурсного потенціалу та особливо його природно-складових компонентів. Упродовж останніх десятиліть стратегія отримання максимальної врожайності культур в умовах зростання техногенного навантаження на землю спричинила деформацію структури земельних угідь і порушення базових елементів агроландшафтів, що в підсумку призвело до вагомої кризи відтворувального процесу в системі сільськогосподарського землекористування. Виснаження агроресурсного потенціалу сільськогосподарських підприємств та екологічні наслідки від їх виробництв загрожують розбалансуванню системи природокористування і зрештою зниженню економічної ефективності господарювання. Тому нова концепція розвитку аграрної сфери має передбачати збалансоване сільськогосподарське виробництво при максимальній його адаптації до природних умов. Її реалізація забезпечується через здійснення заходів щодо аналізу стану земельних ресурсів, організації збалансованого землекористування в процесі сільськогосподарської діяльності тощо.

У зв'язку з цим необхідний перехід до адаптивної моделі розвитку суспільства, що враховує екологічні, соціальні та економічні аспекти сільськогосподарського виробництва. Важливу роль у цьому має відігравати

організація території сільськогосподарських підприємств та сільських територій загалом. Шляхом запровадження ведення екологічно обґрунтованого процесу організації території сільськогосподарських підприємств, можливо домогтися збільшення продуктивності земель, зниження рівня їх деградації, підвищення врожайності сільськогосподарських культур та еколого-економічної ефективності виробничо-господарської діяльності. [1, с.49]

В останні роки в наукових колах все більше уваги приділяється дослідженню питань організації території сільськогосподарських підприємств на ландшафтній основі, оскільки агроландшафти, як єдиний компонент природи, функціонують на сільськогосподарських землях. Агроландшафтний підхід має за мету розроблення механізмів формування стійких агроландшафтів щодо несприятливих природних явищ та антропогенного навантаження, а також ресурсозберігаючих технологічних підходів до обробітку сільськогосподарських культур. При цьому, найбільшій ефективності при застосуванні цього підходу можливо досягнути за умови його реалізації в межах комплексної науково-обґрунтованої системи сільськогосподарського природокористування, що дозволяє оптимізувати сукупність екологічних елементів територіального устрою агроландшафтів та економічних умов сільськогосподарського виробництва [2, с.55]. Тож, за сучасних умов господарювання збалансоване сільськогосподарське виробництво важко уявити без еколого-економічного обґрунтування та раціональної організації використання земельних ресурсів і, передусім, на агроландшафтній основі. Загалом, агроландшафтна організація території сільськогосподарських підприємств полягає в розробці всіх складових частин і елементів проекту землеустрою, що закінчується впорядкуванням найнижчої таксономічної одиниці (фації) або агротехнічно однорідної робочої ділянки. Тому формування агроландшафтів в процесі організації території сільськогосподарських підприємств має здійснюватися в двох напрямках: створення нової структури агроландшафту або його трансформація в напрямі оптимізації виробництва.

Таким чином, організація території сільськогосподарських підприємств з

використанням агроландшафтної інформації зобов'язана відтворювати практичну реалізацію проектних рішень із землеустрою сільськогосподарських підприємств (конкретних агроландшафтів), враховуючи природоохоронні та екологічні вимоги, які слід декларувати в проектах внутрішньогосподарського землеустрою. Лише в такому разі територію можна буде розглядати як цілісну, взаємозалежну множину ландшафтних елементів, згрупованих між собою за певною властивістю. [3, с.48]

Одним з основних резервів підвищення ефективності діяльності сільськогосподарських підприємств без залучення додаткових капітальних вкладень є агроландшафтна організація території. Визначено, що в умовах трансформації земельних відносин агроландшафтна організація сільськогосподарських підприємств повинна проводитися з урахуванням не тільки ринкового, але і державного механізму управління. При цьому пріоритетом має бути саме врахування природних характеристик агроландшафту порівняно з організаційно-технологічними умовами з метою визначення екологічно і економічно обґрунтованої структури угідь та забезпечення максимальних економічних показників сільськогосподарського виробництва.

Список використаних джерел

1. Андрійчук В.Г. Економіка аграрних підприємств: підручник. 2-ге вид., доп. і перероблене. Київ. КНЕУ, 2002. 624 с.
2. Бабміндра Д.І. Класифікація сільськогосподарських земель як наукова передумова їх екологічнобезпечного використання: монографія. Київ. «Урожай», 2007. 461 с.
3. Гаращенко Т.В. Принципи агроландшафтної організації території сільськогосподарських підприємств. *Збалансоване природокористування*. Київ. ДІА, 2014. С. 48–50.